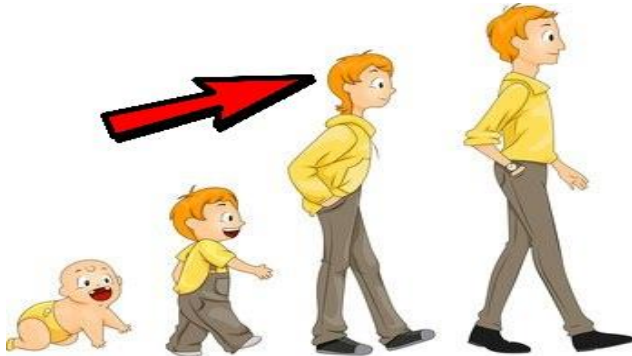

Растеж и развитие на човека – 6.клас

1. **Растеж на човека** – увеличаване на размерите и масата на човешкия организъм, което се осъществява чрез увеличаване броят на клетките и техните размери :

- Човек расте на ръст до 18-20 годишна възраст.
  - При българите средният ръст на жените е 167 сантиметра, а на мъжете – 177 сантиметра.
  - Растежът не се извършва с постоянна скорост -най-ускорен е през първата година и в периода от 10 до 14-годишна възраст.
  - Ръстът на всеки човек зависи от наследствената му програма и от външни условия.
  - Много важно е правилното хранене по време на растежа. - храните, богати на белтъци стимулират растежа.
  - Някои видове спорт имат същия ефект.- плуване, баскетбол, волейбол и др.
2. **Развитие на човека** – сложни изменения в човешките организми, след които те могат да се размножават, остаряват и умират, осъществява се по специална програма, наречена наследствена, която има всяка клетка, преминава през два етапа:

а/зародишен етап:

- Започва с оплождането.
- Завършва с раждането на дете.
- Протича в матката на майчиния организъм.

- Продължителността му е 40 седмици, което съответства на 9 календарни месеца.
- Първоначално зародишът се изхранва от резервните хранителни вещества на яйцеклетките , а след това от майчиния организъм чрез плацентата и пъпната връв.
- През първите дни на зародишното развитие клетките се делят много бързо – ако след първото делене на зиготата двете получени клетки се отдалечат една от друга и продължат самостоятелно да се делят, се раждат **еднояйчни близнци** /еднояйчните близнци имат еднаква наследствена програма, от еднакъв пол са и много си приличат/.

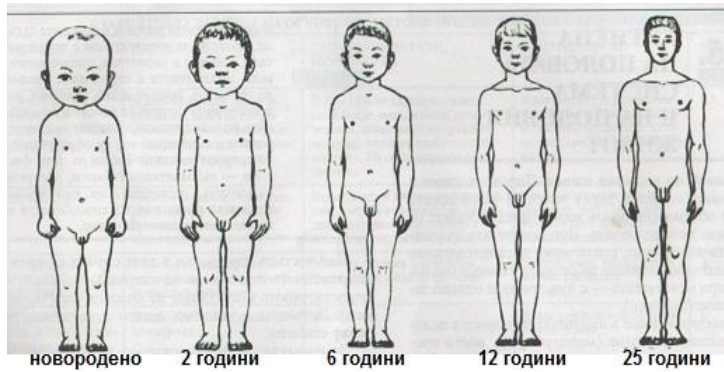

- До деветата седмица на етапа в зародиша се образуват всички части на тялото, органите и системите.
- От десетата седмица зародишът е формиран жив организъм и се нарича плод

б/ следзародишен етап:

- Започва с раждането.
- Завършва със смъртта.
- Разделя се на 4 периода.

	ПЕРИОД	ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПЕРИОДА
1	Новородено /bebешка възраст/ от I до IV седмица	Дихателната, храносмилателната и отделителната система стават активни и осигуряват независимото съществуване на организма.
2	Детство /детска възраст/ до 10 - 12 години	Растежът е усилен. Движенията се координират. Развива се способността за запаметяване. Осъществяват се първите социални контакти.
3	Юношество /пубертет/ от 11-13 до 18-20 години	Половата система започва да функционира. Усилен растеж. Активно емоционално развитие.
4	Възрастен човек /зряла възраст/ от 21 години	Детеродна и творческа възраст. Постепенно започват да се проявяват старчески изменения.

3. Вторични полови белези:

- През пубертета яйчниците и семенниците освен полови клетки започват да произвеждат и вещества, които действат като регулатори – **полови хормони**.
- Под влияние на хормоните нарастват органите на половата система и се развиват външни белези, по които жените и мъжете се различават.
- Наричат се **вторични полови белези**.
- При жените тези белези се развиват по-рано в сравнение с мъжете.

ПРИ ЖЕНАТА	ПРИ МЪЖА
Окосмяване на слабините	Окосмяване на лицето, гърдите и слабините
Нарастване на млечните жлези	Промяна в тембъра на гласа – мутиране на гласа
Особености в ОДС: - тесни рамене, широк таз - слаборазвити скелетни мускули	Особености в ОДС: - широки рамене, тесен таз - мощни скелетни мускули

Човек има наследствено определена продължителност на живот 120 години.

Продължителността на живот на всеки човек зависи от редица външни фактори:

- ❖ болести
- ❖ условия на живот
- ❖ хранене

Домашна работа: задачите от учебната тетрадка и зад.10, стр.157 от учебника